

Ze zit in de hoek en probeert adem te halen in een kamer waar nog maar een paar minuten geleden lucht genoeg was, leek het, en nu helemaal niets meer schijnt te zijn. Van wat als heel ver weg klinkt, hoort ze een ijl *woesj-woesj*, en ze weet dat dit lucht is, die in een reeks koortsachtige stootjes door haar keel naar binnen en vervolgens weer naar buiten gaat, maar dat verandert niets aan het gevoel dat ze hier in de hoek van haar woonkamer zit te verdrinken, terwijl ze naar de verscheurde resten van de pocket kijkt die ze aan het lezen was toen haar echtgenoot thuis kwam.

Niet dat het haar veel kan schelen. De pijn is zo erg dat ze zich geen zorgen maakt over zulke futiliteiten als haar ademhaling, of hoe het komt dat er geen lucht schijnt te zitten in de lucht die ze inademt. De pijn heeft haar verzwolgen, zoals de walvis Jonas, die heilige plichtverzaker, zou hebben verzwolgen. Ze klopt als een giftige zon, die diep in haar binnenste gloeit, op een plek waar tot vanavond alleen maar het stille besef was dat er een nieuw wezen groeide.

Nooit is er zo'n pijn geweest als deze, niet dat ze zich kan herinneren – zelfs niet van toen ze dertien was en op haar fiets een schuiver maakte, om een gat in de weg te ontwijken, en onderuitging, waarbij ze met haar hoofd tegen het asfalt sloeg en een snee opliep die precies elf hechtingen lang bleek te zijn. Wat ze zich daarvan herinnerde, was een zilverkleurige pijnscheut, gevolgd door een verbaasd gevoel van een duisternis vol sterren, dat in werkelijkheid een korte flauwte was geweest... maar die pijn was niet deze foltering geweest. Deze vreselijke foltering. Haar hand op haar buik registreert vlees dat helemaal geen vlees meer is; het is alsof ze open is geritst en haar levende baby is vervangen door een hete steen.

O, God, alsjeblijft, denkt ze. *Laat er alsjeblijft niets met de baby zijn.* Maar nu, terwijl haar adem eindelijk een beetje rustig begint te worden, beseft ze dat er wel wat met de baby is, dat hij daar in ieder geval voor heeft gezorgd. Als je vier maanden zwanger bent, is de baby nog altijd meer van jou dan van zichzelf, en als je in een hoek zit met je haren in

slierten tegen je bezwete wangen gekleefd en je hebt het gevoel dat je een hete steen hebt ingeslikt...

Iets drukt boosaardige, glibberige kusjes tegen de binnenkant van haar dijen.

‘Nee,’ fluistert ze, ‘nee. O, mijn lieve liefste God, nee. Goeie God, lieve God, liefste God, nee.’

Laat het zweet zijn, denkt ze. Laat het zweet zijn... of misschien heb ik mezelf nat geplast. Ja, dat is het waarschijnlijk. Het deed zo’n pijn toen hij me voor de derde keer sloeg, dat ik mezelf nat heb geplast zonder er ook maar iets van te merken. Dat is het.

Maar het is geen zweet en het is geen plas. Het is bloed. Ze zit hier in de hoek van de woonkamer naar een verscheurde pocket te kijken, die voor de helft op de bank en voor de helft onder de salontafel ligt, en haar baarmoeder maakt zich op om de baby uit te braken die ze daar tot nu toe zonder enige klacht of probleem heeft gedragen.

‘Nee,’ kreunt ze, ‘nee, God, alsjeblieft zeg nee.’

Ze kan de schaduw van haar man, zo verdraaid en gerekt als een vogelverschrikker of de schaduw van een gehangene, over de wand van de doorgang tussen de woonkamer en de keuken zien dansen en springen. Ze kan een schaduwtelefoon tegen een schaduwoor zien, en de lange spiraal van een schaduw snoer. Ze kan zelfs zien hoe zijn schaduwvingers de windingen uit het snoer trekken, het een ogenblik vasthouden en het dan loslaten, zodat de oorspronkelijke lusjes er weer in springen – als een slechte gewoonte waar je maar niet van af kunt komen.

Haar eerste gedachte is dat hij de politie belt. Belachelijk natuurlijk... hij is de politie.

‘Ja, het is een noodgeval,’ zegt hij. ‘Verdomd dat het dat is, schoonheid, ze is zwanger.’ Hij luistert, laat het snoer langs zijn vingers gaan, en als hij weer spreekt, is zijn toon korzelig. Alleen al die lichte irritatie in zijn stem is genoeg om haar angst weer te doen oplaaien en haar een metaalachtige smaak in de mond te geven. Wie zou hem nu willen dwarsbomen, hem willen tegenspreken? O, wie zou zo dwaas zijn dat te doen? Alleen iemand die hem niet kende natuurlijk... iemand die hem niet kende zoals zij hem kende. ‘Natuurlijk verplaats ik haar niet, denk je dat ik gek ben?’

Haar vingers gaan onder haar jurk en langs haar dij omhoog naar het doorweekte, warme katoen van haar slipje. *Alsjeblieft*, denkt ze. Hoe vaak is dat woord al niet door haar gedachten gegaan, sinds hij het boek uit

haar handen rukte? Ze weet het niet, maar daar komt het weer. *Alsjeblieft, laat het vocht op mijn vingers helder zijn. Alsjeblieft, God. Laat het alsjeblieft helder zijn.*

Maar als ze haar hand onder haar jurk vandaan haalt, zijn haar vingertoppen rood van het bloed. Terwijl ze ernaar kijkt, scheurt er, als het blad van een ijzerzaag, een monsterlijke pijnscheut door haar heen. Ze moet haar tanden op elkaar klemmen om een gil te onderdrukken. Ze kijkt wel uit in dit huis te gillen.

‘Laat dat gelul nou maar zitten, kom hierheen! Snel!’ Hij slaat de hoorn weer op de haak.

Zijn schaduw op de muur wordt groter en gaat op en neer, vervolgens blijft hij in de doorgang met zijn blozende, knappe gezicht naar haar staan kijken. De ogen in dat gezicht zijn net zo uitdruktingsloos als glasscherven die langs een landweg liggen te glinsteren.

‘Moet je dat nou eens zien,’ zegt hij terwijl hij beide handen even uitstrekt en ze vervolgens met een zachte klap weer langs zijn zij laat vallen. ‘Moet je die troep nou eens zien.’

Ze steekt haar eigen hand naar hem uit en laat hem haar bebloede vingertoppen zien – verder dan dit kwam ze niet, qua beschuldiging.

‘Ik weet het,’ zegt hij, op een toon alsof zijn weten alles verklaart, de hele zaak in een samenhangende, rationele context plaatst. Hij draait zich om en staart strak naar de verscheurde pocket. Hij raapt het stuk van de bank op, bukt zich vervolgens om dat onder de salontafel te pakken. Als hij weer overeind komt, ziet ze het omslag: een vrouw in een witte boerenkiel, die op de voorplecht van een schip staat. Het haar wappert dramatisch in de wind, zodat haar roomblanke schouders te zien zijn. De titel, uitgevoerd in vuurrode folie, is *Misery’s Journey*. ‘Dit is het probleem,’ zegt hij en zwaait met de resten van het boek naar haar als iemand die met een opgerolde krant naar een jonge hond zwaait die op de vloer heeft gepiest. ‘Hoe vaak heb ik je niet gezegd wat ik van dit soort troep vind?’

Het antwoord is in feite ‘nooit’. Ze weet dat ze net zo goed hier in de hoek een miskraam had kunnen zitten krijgen, als hij bij thuiskomst had gezien dat ze naar het tv-journaal zat te kijken, of een knoop van een van zijn overhemden zat aan te naaien, of alleen maar een dutje lag te doen op de bank. Het was een moeilijke tijd voor hem geweest, een vrouw die Wendy Yarrow heette, had problemen voor hem gemaakt, en Norman deed nu eenmaal graag de weelde van zijn problemen met an-

deren. Hij zou *Hoe vaak heb ik je niet gezegd wat ik van dit soort gedoe vind?* hebben geschreeuwd, wat voor gedoe het ook was. En vervolgens, vlak voordat hij zijn vuisten ging gebruiken: *Ik wil eens met je praten, schat. Eens heel stevig praten.*

‘Begrijp je het dan niet?’ fluistert ze. ‘Ik raak de baby kwijt!’

Het is niet te geloven, maar hij glimlacht. ‘Dan neem je een nieuwe,’ zegt hij. Alsof hij een klein meisje troost dat haar ijsco heeft laten vallen. Vervolgens brengt hij de verscheurde pocket naar de keuken, waar hij hem ongetwijfeld bij het vuilnis zal gooien.

Vuile schoft, denkt ze, zonder te weten dat ze het denkt. De pijnscheuten komen weer terug, niet zomaar eentje, maar een heleboel, pijnscheuten die door haar heen zwermen als afschuwelijke insecten, en ze stopt haar hoofd diep in de hoek en kreunt. *Vuile schoft, wat haat ik je.*

Hij komt terug door de doorgang en loopt op haar af. Ze trappelt met haar voeten in een poging zichzelf in de muur te drukken, terwijl ze hem met verwilderde ogen aankijkt. Een ogenblik weet ze zeker dat hij ditmaal van plan is haar te vermoorden, haar niet alleen maar pijn te doen, of te beroven van de baby die ze al zo lang wilde hebben, maar echt te vermoorden. Het heeft iets onmenselijks, zoals hij eruitziet terwijl hij op haar afkomt, zijn hoofd iets gebogen, zijn handen langs zijn zij, de lange spieren in zijn dijbenen in beweging. Voordat kinderen mensen als haar echtgenoot de kit noemden, hadden ze een ander woord voor hen, en dat is het woord dat bij haar opkomt, nu hij zo door de kamer komt, met zijn hoofd omlaag en handen die aan het eind van zijn armen heen en weer gaan als slingers van vlees, want zo ziet hij eruit... als een bul, een stier.

Ze kreunt, schudt met haar hoofd, trappelt met haar voeten. Een slipper schiet uit en blijft op zijn kant liggen. Ze voelt nieuwe pijn, scheuten die zich in haar buik vastzetten als ankers met oude, verroeste tanden, en ze voelt nog meer bloed vloeien, maar ze kan niet ophouden met trappelen. Wat ze in hem ziet als hij zo is, is helemaal niets, een soort vreselijke afwezigheid.

Hij blijft voor haar staan en schudt vermoeid zijn hoofd. Vervolgens hurkt hij neer en schuift zijn armen onder haar. ‘Ik zal je geen pijn doen,’ zegt hij, terwijl hij zich op zijn knieën laat zakken om haar helemaal op te tillen, ‘dus stel je niet zo aan.’

‘Ik bloed,’ fluistert ze, terwijl ze zich herinnert dat hij tegen degene met wie hij aan de telefoon sprak, had gezegd dat hij haar niet zou verplaatsen, natuurlijk niet.

‘Ja, dat weet ik,’ antwoordt hij, maar zonder interesse. Hij kijkt de kamer rond, probeert te besluiten waar het ongeluk is gebeurd... ze weet wat hij denkt, zo zeker alsof ze in zijn hoofd zat. ‘Dat hindert niet, het houdt wel op. Zij laten het wel ophouden.’

Zullen ze de miskraam kunnen tegenhouden? huilt ze in haar eigen hoofd, zonder er ook maar een ogenblik aan te denken dat als zij het kan, hij het ook kan, of op te merken hoe aandachtig hij haar opneemt. En weer staat ze zichzelf niet toe de rest van wat ze denkt te horen: *Ik haat je. Haat je.*

Hij draagt haar door de kamer naar de trap. Hij knielt neer en installeert haar aan de voet ervan.

‘Gemakkelijk?’ vraagt hij bezorgd.

Ze sluit haar ogen. Ze kan hem niet meer aankijken, niet nu. Ze heeft het gevoel dat ze krankzinnig zal worden als ze het wel doet.

‘Mooi,’ zegt hij alsof ze antwoord had gegeven, en als ze haar ogen opent, ziet ze de uitdrukking die hij soms krijgt... die afwezigheid.

Alsof zijn geest is weggevoegen en zijn lichaam heeft achtergelaten.

Als ik een mes had, zou ik hem kunnen neersteken, denkt ze... maar ook nu weer is het niet een idee dat ze zichzelf zal toestaan zelfs maar aan te horen, nog minder in overweging te nemen. Het is slechts een verre echo, misschien een weerklank van de krankzinnigheid van haar echtgenoot, zo zacht als het geruis van vleermuisvleugels in een grot. Ineens vloeit het leven in zijn gezicht terug, en hij komt overeind, met krakende knieën. Hij kijkt naar zijn overhemd om zich ervan te overtuigen dat er geen bloed op zit. Het is oké. Hij kijkt naar de hoek waar zij in elkaar is gezakt. Daar zit wel bloed, een paar druppels en vegen. Nog meer bloed komt uit haar, sneller nu; ze voelt hoe het haar doordrenkt met een ongezonde, haast gretige warmte. Het stroomt, alsof het die vreemdeling altijd al uit zijn kleine flatje heeft willen spoelen. Het is bijna alsof – o, vreselijke gedachte – haar eigen bloed de kant van haar man heeft gekozen... wat voor krankzinnige kant dat ook is. Hij gaat de keuken weer in en blijft daar een minuut of vijf. Ze kan hem horen rondlopen als de eigenlijke miskraam plaatsvindt en de pijn oplaait en vervolgens wegstroomt in een vloeibaar gespetter dat net zozeer wordt gevoeld als gehoord. Plotseling is het alsof ze in een bad zit vol warm, dik vocht. Een soort van bloedjus.

In de doorgang springt zijn uitgerekte schaduw op en neer, terwijl de koelkast open- en dichtgaat, en vervolgens ook een kastje (het zachte

piepen vertelt haar dat het dat onder de gootsteen is). Water loopt in de gootsteen en vervolgens, het is ongelooflijk, begint hij iets te neuriën – ze gelooft dat het wel eens ‘When a Man Loves a Woman’ zou kunnen zijn – terwijl haar baby uit haar wegstroomt.

Als hij terugkomt door de doorgang, heeft hij een boterham in de ene hand – hij heeft natuurlijk nog geen avondeten gehad en moet wel honger hebben – en een vochtige lap uit de mand onder de gootsteen in de andere. Hij hurkt in de hoek waar ze naartoe was gewankeld nadat hij het boek uit haar handen had gerukt en haar vervolgens drie harde stompen in de buik had gegeven – *beng, beng, beng*, vaarwel vreemdeling – en begint met de lap de spetters en druppels bloed weg te vegen; het grootste deel van het bloed en de andere troep zal hier onder aan de trap liggen, precies waar hij het hebben wil.

Onder het schoonmaken eet hij zijn boterham. Het spul tussen de twee sneetjes brood ruikt volgens haar naar het restje gegrild varkensvlees dat ze met wat macaroni wilde klaarmaken voor zaterdagavond – iets makkelijk, wat ze konden eten als ze voor de tv zaten om naar het vroege journaal te kijken.

Hij kijkt naar de lap, die vol lichttroze vlekken zit, vervolgens naar de hoek, dan weer naar de lap. Hij knikt, neemt een stevige hap van zijn boterham en staat op. Wanneer hij ditmaal uit de keuken terugkomt, hoort ze het vage gejack van een naderende sirene. Waarschijnlijk de ambulance die hij heeft gebeld.

Hij loopt de kamer door, knielt naast haar neer en pakt haar handen. Hij reageert met een frons op hoe koud ze zijn en begint ze zacht te wrijven, terwijl hij tegen haar praat.

‘Het spijt me,’ zegt hij. ‘Het komt gewoon... er is van alles gebeurd... dat kreng uit het motel...’ Hij zwijgt, wendt even zijn blik af, kijkt haar vervolgens weer aan. Op zijn gezicht heeft hij een vreemde, quasi zielige glimlach. *Moet je zien wie ik probeer iets uit te leggen*, lijkt die glimlach te zeggen. *Zo erg is het al geworden – jemig.*

‘Baby,’ fluistert ze. ‘Baby.’

Hij knijpt in haar handen, knijpt hard genoeg om pijn te doen.

‘Vergeet die baby nou even, luister naar mij. Over een paar minuten zijn ze hier.’ Ja – de ambulance is nu heel dichtbij, kabaal makend in de avond als de een of andere klier van een hond. ‘Je kwam de trap af en je stapte mis. Je viel. Begrijp je?’

Ze kijkt hem aan, zonder iets te zeggen. De pijn in haar middel wordt

nu iets minder en wanneer hij ditmaal haar handen samendrukt – harder dan daarnet – voelt ze het echt, en snakt naar adem.

‘Begrijp je?’

Ze kijkt in zijn diepliggende, afwezige ogen en knikt. Om haar heen stijgt de laffe geur van zout water en koper op. Geen bloedjus meer – nu is het alsof ze in een omgegooide scheikundedoo zit.

‘Mooi,’ zegt hij. ‘Weet je wat er gebeurt als je iets anders zegt?’

Ze knikt.

‘Zeg op. Het is beter voor je als je dat doet. Veiliger.’

‘Je zou me vermoorden,’ fluistert ze.

Hij knikt, kijkt tevreden. Kijkt als een leraar die een moeilijk antwoord uit een trage leerling heeft weten te krijgen.

‘Zo is het. En ik zou er de tijd voor nemen. Voor ik met je klaar was, zou wat er vanavond is gebeurd, lijken op een snee in je vinger.’

Buiten komen rode lichten flitsend de oprijlaan op.

Hij kauwt de laatste hap van zijn boterham weg en begint op te staan. Hij zal naar de deur lopen om hen binnen te laten, de bezorgde echtgenoot wiens zwangere vrouw een tragisch ongeluk heeft gehad. Voor hij zich kan omdraaien, grijpt ze naar de manchet van zijn overhemd. Hij kijkt op haar neer.

‘Waarom,’ fluistert ze. ‘Waarom de baby, Norman?’

Een ogenblik ziet ze een uitdrukking op zijn gezicht die ze nauwelijks thuis kan brengen – het lijkt op angst. Maar waarom zou hij bang voor haar zijn? Of voor de baby? ‘Het was een ongeluk,’ zegt hij. ‘Dat was alles, gewoon een ongeluk. Ik had er niets mee te maken. En zo kan het maar beter naar voren komen als je met hen praat. God zij je genadig.’

God zij me genadig, denkt ze.

Buiten slaan portieren; voeten rennen naar het huis, en daar heb je het tandenklapperige, metaalachtige gerammel en geratel van de baar waarop ze naar haar plekje onder de sirene zal worden vervoerd. Hij draait zich nog een keer naar haar om, zijn hoofd omlaag in die stierenhouding, zijn ogen ondoorzichtig.

‘Je krijgt een andere baby en dit zal niet gebeuren. Met de volgende komt alles in orde. Een meisje. Of misschien een lief jongetje. Wat maakt niet uit, hè? Als het een jongetje is, kopen we een honkbalpakje voor hem. Als het een meisje is...’ Hij maakt een vaag gebaar. ‘... een muts of zoiets. Wacht maar af. Het zal gebeuren.’ Dan glimlacht hij en als ze dat ziet, kan ze wel gillen. Het is alsof je een lijk in zijn kist ziet grijnzen.

‘Als je doet wat ik zeg, komt alles in orde. Knoop dat in je oren, liefde.’

Vervolgens doet hij de deur open om de ziekenbroeders binnen te laten, zegt hun zich te haasten, vertelt hun dat ze bloedt. Ze sluit haar ogen als ze op haar afkomen, omdat ze hen niet de gelegenheid wil geven haar te onderzoeken, en ze zorgt ervoor dat hun stemmen heel ver weg klinken.

Maak je geen zorgen, Rose, zit er niet over in. Het is niets, het is maar een baby, je kunt er weer een krijgen.

Een naald prikt haar arm en vervolgens wordt ze opgetild. Ze houdt haar ogen gesloten, terwijl ze denkt: *Nou, oké. Ik neem aan dat ik inderdaad een ander kind kan krijgen. Ik kan het krijgen en buiten zijn bereik brengen. Uit zijn moordzuchtige handen houden.*

Maar de tijd verstrijkt en geleidelijk aan vervaagt het idee hem te verlaten – om te beginnen al nooit duidelijk verwoord – zoals het besef van een rationele, wakende wereld vervaagt tot slaap; geleidelijk aan is er voor haar geen andere wereld dan de droom waarin ze leeft, een droom zoals die welke ze als meisje had, waarin ze alsmaar voortrende als door een bos zonder paden of een duister labyrint, met achter zich de hoefslag van een of ander enorm beest, een angstaanjagend, krankzinnig monster dat steeds dichterbij kwam en haar uiteindelijk te pakken zou krijgen, hoe vaak ze ook zwenkte of keerde, wegschoot of op haar schreden terugging.

De wakende geest weet wat dromen is, maar voor de dromer bestaat er geen waken, geen echte wereld, geen gezond verstand; er bestaat alleen maar het gillende gekkenhuis van de slaap. In de krankzinnigheid van haar man sliep Rose McClendon-Daniels nog eens negen jaar.

I ÉÉN DRUPPEL BLOED

Het waren, alles bij elkaar, veertien afgrijselijke jaren, maar ze besepte het nauwelijks. Want de meeste van die jaren leefde ze in een verdoving zo diep, dat het leek alsof ze dood was, en meer dan eens meende ze haast zeker te weten dat haar leven niet echt gebeurde, dat ze ten slotte geeuwend en zich uittrekkend wakker zou worden, zo bevallig als de heldin in een Walt Disney-tekenfilm. Dit idee kreeg ze meestal nadat hij haar zo in elkaar had geslagen, dat ze een tijdje naar bed moest om te herstellen. Hij deed dat drie of vier keer per jaar. In 1985 – het jaar van Wendy Yarrow, het jaar van de officiële berisping, het jaar van de ‘miskraam’ – was het wel een tiental malen gebeurd. In september van dat jaar was ze voor de tweede en laatste maal naar het ziekenhuis gebracht ten gevolge van Normans praktijken... voor de laatste maal tot nog toe, in ieder geval. Ze had bloed opgehoest. Hij wachtte drie dagen af, in de hoop dat het zou stoppen, maar toen het in plaats daarvan erger begon te worden, vertelde hij haar precies wat ze moest zeggen (hij vertelde haar altijd precies wat ze moest zeggen) en bracht haar vervolgens naar het St. Mary’s. Hij bracht haar daarheen omdat de ziekenbroeders haar na de ‘miskraam’ naar het City General hadden gebracht. Het bleek dat ze een gebroken rib had die in haar long stak. Voor de tweede keer in drie maanden vertelde ze het verhaal dat ze van de trap was gevallen en ze meende dat zelfs de coassistent die bij het onderzoek en de behandeling aanwezig was het ditmaal niet geloofde, maar niemand stelde lastige vragen, ze laptten haar gewoon op en stuurden haar naar huis. Maar Norman wist dat hij geluk had gehad, en daarna was hij wat voorzichtiger.

Soms, wanneer ze ’s nachts in bed lag, drongen er, als een zwerm vreemde kometen, beelden haar geest binnen. Het meest voorkomende was de vuist van haar echtgenoot, met bloed in de knokkels en over het gouden reliëf van zijn ring van de Politie Academie uitgesmeerd. Er waren ochtenden dat ze de woorden op die ring – *Dienstbaarheid, Trouw, Burgerzin* – in het vlees van haar buik gestanst of op een van haar borsten gestempeld

had zien staan. Het deed haar vaak denken aan de blauwe stempels van de vleeskeuring die je op stukken varkens- of rundvlees zag.

Ze was altijd op het randje van wegzakken, rustig en ontspannen, wanneer die beelden kwamen. Dan zag ze de vuist op zich afkomen, en was ze in één keer weer klaarwakker en lag ze bevend naast hem, hopen dat hij zich niet om zou draaien, zelf maar half wakker, en haar een stomp in de buik of tegen haar dij zou geven omdat ze hem had gestoord.

Ze stapte deze hel binnen toen ze achttien was en werd ongeveer een maand na haar tweeëndertigste verjaardag uit haar verdoving wakker, bijna een half leven later. Wat haar wakker maakte was een enkele druppel bloed, niet groter dan een dubbeltje.

2

Ze zag hem toen ze het bed opmaakte. Hij zat op het bovenlaken, aan haar kant, vlakbij tot waar het kussen kwam wanneer het bed was opgemaakt. In feite zou ze het kussen een beetje naar links kunnen schuiven om de plek, die lelijk bruinrood was opgedroogd, te verbergen. Ze zag hoe eenvoudig dat zou zijn en kwam in de verleiding het te doen, voornamelijk omdat ze niet enkel het bovenlaken kon verschonen; ze had geen wit beddengoed meer en als ze een van de lakens met dat bloemetjespatroon gebruikte om het witte met de bloedvlek te vervangen, zou ze het andere bloemetjeslaken ook moeten gebruiken. Als ze dat niet deed, zou hij waarschijnlijk klagen.

Moet je dat nou eens zien, hoorde ze hem zeggen. Die godvergeten lakens passen niet eens bij elkaar – je hebt onder een wit liggen en boven een met bloemen. Jezus, waarom moet je nou toch zo lui zijn? Kom hier... ik wil eens stevig met je praten.

Ze stond aan haar kant van het bed in een streep lentezon, de luie slet die haar dagen doorbracht met het schoonmaken van het kleine huis (een enkele uitgesmeerde vingerafdruk op de hoek van de spiegel in de badkamer kon al een klap opleveren) en tobben over wat ze hem als avondeten moest voorzetten, ze stond daar en keek naar het bloedvlekje op het laken, haar gezicht zo slap en wezenloos dat iemand die haar zo zag, heel goed tot de conclusie had kunnen komen dat ze achterlijk was. *Ik dacht dat die verdomde neus van me was opgehouden met bloeden, zei ze in zichzelf. Ik wist het zeker.*

Hij sloeg haar niet vaak in het gezicht; hij wist wel beter. In het gezicht slaan was voor het soort dronken klootzakken dat hij tijdens zijn loopbaan bij de geüniformeerde politie en daarna als rechercheur bij honderden had gearresteerd. Je sloeg iemand – je vrouw, bijvoorbeeld – te vaak in het gezicht, en na een tijdje werkten de verhalen over van de trap vallen, midden in de nacht tegen de badkamerdeur lopen of in de achtertuin op een hark trappen niet meer. Men wist het. Men ging praten. En ten slotte raakte je in de problemen, zelfs als de vrouw haar mond hield, want de tijd dat mensen wisten hoe ze zich met hun eigen zaken moesten bemoeien, was kennelijk voorbij.

Niet dat dat zijn drift intoomde. Hij was driftig, heel driftig, en soms kon hij zich niet inhouden. Dat was gisteravond het geval geweest, toen ze hem een tweede glas ijs thee bracht en wat op zijn hand morste. Pats, en haar neus spoot als een kapotte waterleiding, voor hij zelfs maar wist wat hij deed. Ze zag de uitdrukking van walging op zijn gezicht toen het bloed over haar mond en kin stroomde, vervolgens de blik van bezorgde berekening – als haar neus nu eens gebroken was? Dat zou weer een rit naar het ziekenhuis betekenen. Even had ze gedacht dat er een echt pak slaag stond aan te komen, zo een dat ermee eindigde dat ze in elkaar gedoken in de hoek zat, naar adem snakkend en huilend, terwijl ze probeerde weer voldoende op adem te komen om over te kunnen geven. In haar schort. Altijd in haar schort. In dit huis werd niet gehuild, of ruziegemaakt met de directie, en er werd zeer zeker niet overgegeven op de vloer – niet als je wilde dat je hoofd stevig op je romp bleef zitten, in ieder geval.

Toen had zijn hoogontwikkelde gevoel voor zelfbehoud de overhand gekregen; hij had een washandje met ijs voor haar gehaald en had haar naar de woonkamer gebracht, waar ze op de bank was gaan liggen met de geïmproviseerde ijszak tussen haar tranende ogen gedrukt. Daar moet je het leggen, had hij tegen haar gezegd, als je het bloeden snel wilde stoppen en de zwelling zo gering mogelijk wilde houden. Natuurlijk maakte hij zich zorgen om de zwelling. Morgen was haar dag om naar de markt te gaan, en je kon een opgezette neus niet verbergen achter een zonnebril, zoals een blauw oog.

Daarna had hij de rest van zijn avondeten opgegeten – gestoofde vis met gebakken nieuwe aardappeltjes.

De zwelling was niet erg, zoals een snelle blik in de spiegel haar deze ochtend duidelijk had gemaakt (hij had haar al goed bekeken en vervol-

gens met een knikje te kennen gegeven dat het in orde was, voordat hij een kop koffie nam en naar zijn werk ging), en het bloeden was al na een kwartier of zo met de ijszak opgehouden... tenminste, dat had ze gedacht. Maar in de loop van de nacht, terwijl ze sliep, was er een stiekeme druppel bloed uit haar neus gekomen om deze vlek te maken, wat inhield dat ze nu, ondanks de pijn in haar rug, het bed moest afhalen en opnieuw opmaken. Tegenwoordig had ze altijd pijn in haar rug, zelfs een beetje bukken of licht tillen veroorzaakte al pijn. Haar rug was een van zijn favoriete doelen. In tegenstelling tot wat hij 'in-het-smoel-meppen' noemde, kon je iemand veilig in de rug raken... tenminste, als die bewuste iemand haar mond wist te houden. Norman bewerkte al veertien jaar haar nieren en de sporen bloed die ze steeds vaker in haar urine zag, verrasten of verontrustten haar niet meer. Het was gewoon weer zo'n onplezierig facet van het getrouwd zijn, dat was alles, en er waren waarschijnlijk miljoenen vrouwen die het nog slechter hadden. Duizenden alleen al in deze stad. Tenminste, zo had ze het tot nu toe altijd gezien.

Ze keek naar de bloedvlek, terwijl ze een ongewone verontwaardiging in haar hoofd voelde bonzen, en nog iets voelde, tinteling, zonder te weten dat je je zo voelde als je eindelijk wakker werd.

Aan haar kant van het bed stond een kleine Thonet-schommelstoel die voor haar, om geen enkele reden die ze had kunnen uitleggen, altijd Pooh's Stoel was geweest. Ze ging er nu achteruit naartoe, zonder haar blik ook maar een ogenblik af te wenden van de kleine druppel bloed, die boosaardig op het witte laken lag te schitteren, en ging zitten. Ze bleef bijna vijf minuten in Pooh's Stoel zitten, schoot vervolgens overeind toen er een stem in de kamer klonk, zonder zich meteen te realiseren dat het haar eigen stem was.

'Als dit zo doorgaat, vermoordt hij me,' zei ze, en nadat ze over haar eerste schrik heen was, vermoedde ze dat ze sprak tegen de bloeddruuppel – dat kleine beetje van haarzelf dat al dood was, dat uit haar neus was gekomen en was gestorven op het laken.

Het antwoord dat terugkwam, zat in haar eigen hoofd en was oneindig veel verschrikkelijker dan de mogelijkheid die ze hardop had uitgesproken.

Alleen doet hij dat misschien wel niet. Heb je daar wel eens aan gedacht? Misschien doet hij dat wel niet.